

AKATALPA

Şubat 2019 - Sayı 230

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Osman Serhat ERKEKLİ

İNSAN

Galiba anılar çok yüklenince ölüyor kişi
Ne çok insan var hayatımızda
Ne çok pencere mesela ne çok kapı, bina
Yol, araba, şehir
Hafıza bir çöplük
Üstüne üstlük televizyon bilgisayar kitap
Bitap düştük Tanrım
Ama ölmek de istemiyoruz
Galiba asıl mesele
Yaşamak ama Tanrı olamamak
Ne de karınca
Asıl mesele şu:
Kabullenmiyor kendini insan
Karınca kararınca

13 Kasım 2018

Salih MERCANOĞLU

DÜNYEVİ

yüzümü su yıkadı
elimden tuttu ekmek
gürültü etmedim hiç
tenim içre bilerek

kalbimi bıraktı ay
gece açıldı gömlek
göğsünün üzerinden
süründüm sevişerek

ayağım yol eğledi
yola serildi döşek
uzanıp ikrar verdim
gövdeni düşünerek

secdesiz alınyazım
koca bir kahbe felek
terledim gece boyu
ağzın içi öperek

Metin FINDIKÇI

BENİ ÇAĞIRAN AYÇA

Beni çağırın ortak komşumuz kesik sözcüklerle anlattı,
Düştüğü banyodan, onu salona taşıma saatini
Karısı haber vermişti banyoda düşüp kalkamadığını
Karısı anlatamazdı düştüğü uçurumun derin gerçeğini:
Her şeye mesafeliydi, yabancıysa olmuştum tanımadığı
Ölüme bile, menenjit geçirdiğinden beri;

Yanına vardığımda göğsünden yukarıya mosmordu
Her sabah “günaydın hocam” dediği ağzı
Geceyi ardında bırakmış karanlık bir mağaraya benziyordu,
Sol bileğinden nabzını yokladığımda ölümün soğukluğunu
Duyumsadım. Yaşam belirtisi denen zaman hızla çekip
gitmişti
Dağınık eşyaların ve hayatı tiye alan
Sevgili komşumun bedeninden,
Yoğun yokluğu hızla kaplamıştı odayı
Sarardığını gördüm duvardaki fotoğrafı.

Ölüm nedir, neden gerçekleşir
Bir nedeni olmalı, komşumun ölüm nedeni
Düşkün olduğu ve onların onaylamadığı
Ölümünü gören görmeyen herkes severek içtiği
İçkiye bağladı. Ölüm kalptir.
Ölüm abartılı bir derinlikte kuş boşluğudur/
Düşünmeden.
İnsanın bedenine iştahla yayılmak istedi mi
Ölüm sadece ölümdür. O kadar.

Komşum beni çağırdığında, balkonda
John Breger’in “Sanatla Direniş”i okuyordum.

Ahmet Akarsu, Hüseyin Alemdar, Adnan Algın, Suat Kemal Angı, Hüseyin Serhat Arıkan, Gökhan Arslan, Yiğit Kerim Arslan, Mustafa Atapay, Nihat Ateş, Çağla Çinili, Deniz Dengiz, Oresay Özgür Doğan, Mustafa Dursun, Ersan Erçelik, Osman Serhat Erkekli, Metin Fındıkçı, Demet Haksever, Mustafa Berkay Işık, Erkan Kara, Aytekin Karaçoban, Mahir Karayazı, Nevzat Konşer, Hüseyin Korkmaz, Fahrettin Koyuncu, Salih Mercanoğlu, Ümit Özkan, Ozan Öztepe, Hüseyin Peker, Aydanur Saraç, Nurşevin Sarıdağ, Turgut Tan, Ertuğrul Tiryaki, Yeprem Türk, Nazım Ünsal, M. Utku Yeşilöz.

2019 YILINA GEÇEN YILIN KİTAPLARINDAN İZ BIRAKAN DİZELER -ikinci bölüm-

Hüseyin PEKER

Sedat Gülmez 1977 Bitlis doğumlu, orta yaşına vardığı noktada ilk kitabıyla ortaya çıkıyor, biraz da şaşırtıyor. Sözü yerinde ve kısıtlamalı bir dille kullanıyor, şiire dahil olmayan çok şeye yer vermeyerek ustalığa kısa sürede ulaşıyor.

'çürümüş incirler kanyon' gibi şiirin tüm imgesel olanaklarını şiire batmadan yerleştirebiliyor. Yerine göre tanrıyı boyuyor, ayrılık sarısı diyebiliyor, aç kediyi sevip, kuşları doyurmak gibi, farklı eylemlerden yararlanarak yol alıyor. Kısaca Sedat Gülmez şiirde her türlü olanağı deneyip koşuya çıkıyor, fazlalık yok, boğma yok, şiirin kurallarından şaşmadan ilerleyen bir yöntem bu.

'babama inanyorum' diyen Sedat Gülmez'den ayrık bir solukla gelen kitap 'Bütün Zenciler Beyaz Güler' sesin ve vurgunun oldukça ihtiyatlı kullanıldığı bir biçim şöleni..

Kaan Eminoğlu, 1991 doğumlu Ankara'lı bir ozan, yazar. Bir yanı sıra muhalif, dik duran bir kimlik. Kendine güvenen, sözünden geri dönmeyen bir duruşla çıkarmış kitabını. 'Sizi İkna Edebilirim' derken de, kendine güveninden haberiniz olabilir. Kitabının ikinci dilimi de düz yazılardan oluşuyor.

Özgeçmişinde edebiyat dahil, bir çok yüksek okul okuma aşamasında oluşu da dikkat çekiyor. Yazdıklarında yalın olma hali, vurucu söz ön planda. Ama şiirin gidişinden şaşmadığı da ortada. Seçilmiş sözcükler ve yerinde anlamlarla bu tür söylemin bir gün anlaşılacağından, kabul göreceğinden de emin olduğu belli. Behçet Necatigil, Ülkü Tamer, Cemal Süreya vb. bugün yaşamayan ozanlara şiir adaması da onun yüksek perdeden oynadığının işaretleri:

'Ümit bende, aşk otağına kurulmuş vahşi bir kabile
Dayanamıyor karşısında Moğol orduları bile'

1963 Urfa doğumlu **Sedat Şanver**'in 2018 sonlarında çıkan 'Kâbusnâme'si de yılın ilginç çalışmaları arasındaydı. 'Hasbahçede ağda yapan güzel oğlanlar için' hazırladığı 'Didaktik Kâbus' ile, 'Gece karılmış kadınlar için' eklediği 'Epiknâme' başlıklı iki bölümden oluşuyor kitap:

'Başımızın üstünde dönüyor kör talih, ayağımızın altında
ihitmaller şişesi

Gözünüz aydın, sizin kız kurusuna kısmet çıktı nihayet
Darısı, bakışları karşı pencereye saplanmış teklifsiz
yengeye'

Yukarıdaki örnekten de göreceğiniz üzere, sıkıştırılmış, yağmaya çalan örgülerle süslenmiş, bir humour çalışması bu! Geçmişe ait her şeyi yırtar gibi, bir baş kaldırma edasıyla (ne varsa döken) bir biçime çalışmış. Sert, çekinmesiz bir söylem; renkli, biraz argoya bile yer veren açık bir şiir. (kaldırıldaki fahişelerde, ucuz fahişelere her şey ar, söylediklerinin arasında) (Paso içtik dün gece) demenin açık sözlülüğünden çok kabadayı sözlüğünden yetiştirildiği açık. 'surattaki çiban izinden anlaşılıyor ne mal olduğumuz' Sedat Şanver bu son kitabını biri iç dökme biçimine dönüştürmüş. Dolu mu, dolu.. Dikkat çekici mi, evet dikkatlerden kaçmaması gerekli: Geçmişte yeterince anlaşılmadık, alın bakalım diyen bir tok sözlü şiirin eylemi gibi 'Kâbusnâme'.

Andıklarından çok adı geçmeyenler. Şöyle bir bakıyorum da, saymakla bitmiyor isimler. Bunun nedeni şair nüfusunun

çoğalması değil mi birazda? İyi kitapların art arda gelmesi, Ömer Şişman (*Dramatik Gelişmeler*), Mehmet Can Doğan (*Camekân*), Arife Kalender (*Yağmur Sandım Kendimi*), Cevahir Bedel (*Dünyanın Kısa Avlusu*), Kerim Akbaş (*Lodos Devam*), Ali Hikmet Eren (*Tura Yazı*), Gökçenur Ç. (*Giderken Öpmeseydin Keşke*), Burak Acar (*Tabiat Abi*), Hayriye Ünal (*Yüz Sene Daha*), Efe Murad (*Fatih ve 1963*), Refik Durbaş (*Şayeste*), Hakkı Zariç (*Zana*), Mahir Karayazı (*Anız*), Mazlum Çetinkaya (*Repesa*), Cevdet Karal (*Alışveriş Listesi*), Serdar Koçak (*Durnaz'a Şiirler*) Ali Ayçil (*Bir Japon Nasıl Ölü*) Bunların her biri birbirinden değerli kitaplar.

Veysel Çolak 'Kan Kırmızı Hayat' adlı yeni kitabında sokağa çıkmaya, kedilerinden, patlayacak bombalardan daha çok haberinin olmasına özen göstermiş. Kitabın son bölümüne sıraladığı (*Opürtünist Şair, Mülkiyetçi Şair, Kariyerist Şair, Makyavelist Şair, Yalandan Şair, Züppe Şair, Popülist Şair, Lotaryacı Şair*) sınıflamasına bakılırsa, daha bir açılmış, içinde dolanıp duran taşkınlığı, sokağa taşımış, bir taraftan bağırarak ister gibi, söyleminin dozunu arttırmış, bir taşkınlığın yanı başında bekler gibi yazıyor. 'ben yani iki öteki, bir de tabanca, birlikteyiz, bileti boş ver' Veysel Çolak'ın 'otobüsten iner inmez kaybolduğum bir kentti' diyerek onu taşkınlığa uğratan sokaklar, belki sıkılı bir yumruk olarak buldum kendimi şeklinde söz ettiği yerler..

Gezegen onun için bir cehenneme dönüşmüştür, ülke yağmalanmış, ortalığı çirkinleşen siyasiler doldurmuştur. Bir yangın yeridir ortalık. Herkesi kıpkırmızı bir sele çağırın bir ozan vardır karşımızda.. Katilsiniz diye haykırıyor insanlara: 'çok iyi para getiriyor kutsal kitaplarımız' Yer yer abartı tekniğini de kullandığı oluyor şairin. 'öldürülmüş iki yüz elli bir çocuk' ve dünyadan daha büyük gözleri tanımlamalarında bir abartı payı saklı hep. *Kan Kırmızı Hayat* yılın iyi ve savlı kitaplarından kanımca.

1971 doğumlu İzmir'in değerlerinda **Neslihan Perşembe**, sessiz sedasız, kendi kovuğundan ses eder hep. Kısa dizelerle, anlamın dışına taşmadan, küçük sesle çalışır şiir hep. Yer yer uyaqların dışına taşkınlık yapmadan, küçük söz çerçevesinde bağlar yazdığı şiiri:

'gözündeki kuş
kalbime konu
korkular matruş
giyindik suyu'

Tahir Abacı 1951 yılından beri edebiyatın, müziğin kısaca sanatın içinde yer almış Malatya kökenli bir avukat. 6 şiir, 2 öykü, 8 roman, 7 deneme, 1 çocuk kitabı var yayımlanmış. Müzik albümü da yapmış olmasına bakarak, çok yönlü bir uğraş içerisinde, olduğu da söylenebilir, donanımlı, birikimli şairliği de. Türk müziğinde şarkı sözleri ve benzer müzik başlıklı denemeleri de dikkate değer.

Son kitabı 'Güz Divanı'nda, önceki şiir kitaplarına kıyasla daha çözülmüş, yalın söze erişmiş, ve diyeceklerini son noktasına esirgemeyen bir anlatı biçimine çalışmış. Şiirlerinde çıkardığım şu sözcük dilimlerine bakarak, onun eskiyle olan bağları kolayca anlaşılabilir. Ama şiirini eskiye odaklı kurmadığı konusunda kuşku yok. Sadece demek istediğim gizli veya yer yer açık biçimde eskil söyleyişe olan bağı.. (*destigah, şerh etmek, aşına, sevkıyat, akibet, hünsa, temaşa, zıkkımlanıyorlar, mutemet adamlar, işgasına vb.*)

Bunun dışında şairin son kitabı 'Güz Divanı'nı, yakın tarihe yakışan bir resmigeçitten süzülen dizeler, düşünce ırmağında yıkanan görüşler şiirleri çekici kılıyor denebilir. 'çapala ağaçların altını, terin olsun nişanen' dizesi de şairin hesaplanmış dize kurgusundan bir küçük dilim. 'Ankara hoyrat bir çiftliktir artık' şairin şehirlere bu kadar takı takıştırmasında,

ondaki donanımın dışa taşmasının rol aldığı, etkin olduğu söylenebilir. 'Şu 1984 yılında Urfa şahit, Muğla çapkın, Erzurum ağa, İskenderun levanten, Bodrum tütsü, bir tek İstanbul ehven' Bunun dışında da (Bir gün yıkılacaktır bu şehir, doğu karakış değil artık nişanlıdır) söyleminde bir Cemal Süreya edası bulduğumuzu, söylemek mümkün. Hayatı kambur tarih çerçevesinde inceleyen, geçmişin tüm tortusundan süzölmüş şiirler Tahir Abacı'daki..

Celal Soycan, geçtiğimiz yılın ilginç ve düşündürücü yapıtı 'Beyhude'de önceki kitaplarından farklı, açık ve rahat bir söylemle düşüncüyü, düşünmenin tarihteki yerini saptamış:

*'ben senin rahlene böyle dalgın oturdum.
sıfırın sıfıra bölümü niçin sonsuzdur?
bunu bilirim.. ama sen bana öğret ev
nedir? ve dünya niçin? beni sesinle'*

Önce ses'e uygunluk gösteren bir çalışma. Geçmişinden öte ayaklar, benzersiz bir titreşim ile Güney doğu ile paçal bir dünya tarihini süzerek bakma ve yorumlama. Bir bilgenin iç sesiyle konuşan, dünyadaki her türlü değere söylenecek bir ton ekleyen, Heine'den Nuh Tufanı'na uzanan bir karmaşa. Papua yerlilerinden St. Paul'e uzanan bir cinnet denklemi.

Soycan kıyamet defterinde çetele tutmaktan söz ediyor. Hesaplaşır gibi. Biraz da yaşadığı güne düş gözleriyle bakan bir edayla:

*'şeylerle adları arasında seçiyor kalın
sıvı: imge? biçim? boşluk?
dil ya da düşük? yanlış ya da eksik?'*

Soycan, sözü serinletip, ebedi gayb'a çalışıyor dil diyen bir bilgenin sancısına yerleşmiş: 'ben tenimden yürüdüm, seni saran zamanı' diye içimize yerleşen kutsal kitaplardan süzölmüş bir güneydoğu sarmalının uçuşan etekleriyle sesleniyor. İhmal edilmeyecek bir kitap 'Beyhude'.

Kahraman Maraş kökenli eski *Yedi İklim* dergi editörü **Yeprem Türk**, geçtiğimiz yılda yayımladığı 'Arı Duru' kitabında, 'Beden kullanma sürem bitti, vefatımı alayım' diyen ermiş sözlüğünden süzölmüş şiir kitabında, çalışkan, verimli ve bazı görüşlere bağlı kalmanın çerçevesinde gözüküyor. Toplumun değerler ormanına dair bilge tavrını sıklıkla Allah'ın adını anarak, ahrette dava hakkından vazgeçerek devreye sokuyor. 'Meyve vermiyor artık sesin dalı' gibi şiire hizmet eden sesi kadar, 'dondurma gibi yalayan ateşleri' deyişindeki sertleşen söylemi ile de dikkati çekiyor.

Aytekin Karaçoban, geçtiğimiz yıl, yurt dışında hazırladığı iki kitapla geldi karşımıza. Yılların birikimiyle, düz ve sade bir deyiş hazırlığından kopmadan: 'Zaman Sızdı' kitabında 'Yaşama şimdi daha yakınsın şiir' dediği yerler var. 'seçime gözü bağlı koşanlara, seçtiklerine bir pişman olanlara' söyleyeceği bir yığın hayat dersi var. Konuşur gibi yazıyor. Konuşma diliyle anlatmayı yeğliyor. Şiirimizin geçirdiği imge yorgunluklarına uzak duran bir yöntemle. Ama bunlar arasında eriştiği (kendine bilet kestiği, zamanın sarhoş türkülerle üstüne yıkıldığı)ni söylediği hayata dair bölümler de yok değil.

Eyüp Ekinci Mersin'de yaşayan, edebiyata bir o kadar bağlılığını çoğaltan gönüllü bir edebiyat adamı. Geçtiğimiz yıl çıkardığı 'Sürüyor Gökyüzünü Rüzgârın Pulluğu' şiir kitabında, geçtiğimiz yıl yayımladığı 'Kırk 4' adlı şiir kitabından farklı yerlere koşturmaya çalışmış. 'Sütü sağılmış bakire çöllere', 'ateşime yerleşti' dediği hayat hallerine türlü ayrıntılarla sokuluyor. 'Cilveliydi teslimiyetim' diye değişik düşünceleri şiire sokan farklı bir şaire dönüşüyor: Muhtemel bir yangından söz eden kitabına (ha gayret) diyorum E. Ekinci'nin.

Çağın Özbilgi, geçtiğimiz yıla bıraktığı 'Gösterişten Uzak Arınma' kitabında, bir genç şair olmanın araştırma sahasında olmak kadar, orta yaş ustalarının dil soluğunun civarında da geziniyor. Ahmet Telli'den Ahmet Özer'den yakın gelen deyişler kadar 'tarihin borazan yapırları hala küfrediyor' demenin mezuhiyeti olan Adalet bölümü yüksek okulunun niteliklerini de içine alıyor.

'tüpünü tak! derinlere dal ve bana barışı, kardeşliği çıkar'

Önder Birol Bıyık 1972 Çorum doğumlu, İktisatçı, ama yaşamı boyunca siyasal nedenlerle 10 yıl tutuklu olarak yaşamı sürdürmüş, bugün 'Çözülüş Demleri' başlığını verdiği kitabıyla yeniden soluk alma savaşında. Yaşamın anlamsal görüngelerini solumak üzere yola çıktığını söylüyor şiir savaşına. Onca tüm yazdıkları yaşam tutanağı, ama yaşamdaki karamsar çizgiye bakarak, onları o denli siyaha boyanmış olduğunu düşünüyor. Yalın, bir o kadar da anlaşılır kalmaya gayret edip, şiir akımlarıyla benzeşmemiş bir görünüme çalışmış: 'her aşk kendi uçurumuna aklar' dediğine bakılırsa.

2018 Yaşar Nabi ödüllü genç şair **Enver Ali Akova**, 'Olmasını İstedikimiz Bir Park' adlı ilk yapıtında, özgün ve çevreci duyarlılığıyla ön planda. Tıpkı daha önce İnanç Avadit'de gördüğümüz, doğanın yıpratılması üzerinden, farklı tınlarla kulağımızı çekiyor: 'odalardan çıkıp karşısına geçtim, izliyorum/ yoksa konuşmayı bile unutacağım' dediği ölçüde doğa kirletilmesine karşı çıkan bir duruşu var. Yaşamın korunması adına söyleyecek çok şeyi var, ödüllü şairin:

*'Güneş gözlerimden giriyor içeri
ve sökülüyor kara kıştan gördüklerim
sana tutduğum yerlerden çözülüyorum
Bir ağaçtan düşer gibi olgunlaşıyorum.'*

Hakan Unutmaz, son dönemin ilgi çeken adlarından biri. Deneme, öykü dalında çalışmalarının baş tarafına 'Kırkı Kundakta Cenin' adlı yeni şiir kitabını ekledi. Yöresi saydığım Burdur'dan Denizli, Çivril'e uzanan geniş doğa parçasının kişisel gelişen, biraz da özyaşamsal bir tarafı geliştirdiği bir yazın görüşüyle işe kalkışıyor. Daha deneysel, kesme dizelerle yeni anlamlar peşinde koşturarak. Yaşadığı coğrafyadaki cinsellik'i, kapalı imgelerin egemen olduğu,yeni kelimeler bile türettiği özgün yöntemlerle sunuşa geçiyor: 'zorunlu olarak size şarkılar aktarıyorum / hiç bir minareden duyamayacağınız' Yaptığı deyişlerin içinde (dış tuvaletin emmi bıyığından ağarıp döküleceğine dair işaretler) gibi saklı işaretler bulduğumuz şair, süttten şarapları cehennem sol solaryumuna sakladığını savlıyor:

*'kayabaşı bünyeme sövecekmiş usuldan kabulüm
şarta eşlik ederim ben yal gelir, yal gider'*

Salih Aydemir, geçtiğimiz yılların başarılı bir adı. Bir yanılla hep özgün ve düşünülecek yoğun bir şiir tortusu bıraktı sürekli. Kelimenin içine ne kadar ağırlık konur, onun hesabını çoğu şairden iyi bilen bir kelime yontucusu.

Yeni çıkan kitabı 'Araz' da da bu gelenek değişmedi. 1967 doğumlu, işletme mezunu şairin, çeşitli işlerde çalışmadı kadar, Öteki-siz dergisiyle edebiyatın içinde hızlı bir yaşam içinde durmadan alan değiştirdiği, kumaş denediği söylenebilir. Ama şiirinin çizgisini hiç bozmadı: hep yoğun, kesif ve Necatigil gibi türlü kelime ve dize teknikleriyle yormayan, zihni kurcalayan anlamlara ulaştı: 'azap mavi bir buluttur kadehimde' dediği kadar, 'saf olanla değil hep kirli olanla yaşlandı ömrüm' diyen derin anlamlar ozanı. Şiirlerinde üstüne bastığı bir haz ve aşk duygusu egemen: 'bil ki aşk bir toz kadar uçuruyor içimizde bizi' Salih Aydemir'i şiir konusunda bir ermiş yapan, belki de 'kalan günlerin içinde ipekten iplere astığı sözcükler' oluyor gene de.

Alışılmayan yollardan gittiği bir şiir evreni bu. Gerçeğin içinde düşmek istemiyor gibi. Taş gönlünü şikayet edeceği günü bulduğunu söylüyor. Ne kadar yakınında olmasa da, aşta yaralı kalan birinin söyleyeceği son sözleri hatırlatan bir kısıtlama egemen bu kitapta.

Leyla Çağlı, son dönemde farklı bakışıyla ilgi çeken bir ad şiirimizde. 1970 Bingöl doğumlu bir sınıf öğretmeni. *'Ağzımda Sustu Şehrazat'* adlı adı bile değişik alanları işaret eden kitabında, şairdeki ayrıksı gözlere, ondaki derin değişim rüzgârlarından bakacağız. Kendi tutku ve yaşam algısından dışarı çıkmıyor, kısaca tüm duygu ve düşüncelerinde kendine fazlasıyla hapis ve bağlı biri, daha doğrusu kendi dediğine inanmış:

*'en mahrem yerlerinden katlanır mektuplar
kapatıldığı yerden de açılır çünkü
ya hiç açmamalı, yahut vakti şaşırın
çiçeğin, cesareti kadar şımartmamalı'*

Şimdi burada Leyla Çağlı, bir mektuptan söz ediyor ki, içinde mahrem duygular örtülü. Demek ki beklediği veya aldığı bir mektupta gizli duygular yaşatıyor kendince. Beklentisi o kısaca. Ve bunu katlayıp kapatıyor, bir yakasından da açıyor. Bunun demesi duygularımı oynarım ben; onları beslerim, çoğaltırım anlamında. Şımartmamak edimi de arkasından geliyor. Bence yazılan mektubu; çile dökülmüş satırlar haline getirdiğini biliyor, sıra onunla oynamaya geliyor. Böyle farklı duygular ve yaşatmalar çok L.Çağlı şiirinde. 'neler sığdırmaz içine bir serçe' diye sözünü ettiği, kendi iç dünyasına doldurdukları aslında. 'dilim benim, etli güvercinim' diye kastettiği de onun kabarık sözcük dağarı olsa gerek.

L. Çağlı farklı bakan biri. Farklı yerlerden düşündüğü ve yaratmak istediği anlamı vuruyor, ikiye bölüyor, çoğaltıyor ama fazladan kelimelere boğmadan onu ters yüz ederek, ayrıksı biçimlere ulaştırıyor. 'ben başkalaşmadan önce taşım, yorgundum, her gece üstü açık' bu geceleri üstü açık olma hali, onu yoran düşünce örgüsünün kanalından doğan bir ateş adeta. 'en kuru dalımda söyleştiler' L.Çağlı kendini çok dinleyen, ve kendi üzerine çaprazlama bir çok görüş yoğun bir şair. Bazen uydurduğunu düşündüğü bir çok düzeni bile var. 'doğru yerde mi ölüyoruz, bu soruyu kendime ayırdım' diyen bir kendini araştırma. Daha uzun yıllar sesini kesmeyeceği şimdiden belli biri. Kalabalık yatışınca kadar aramızda.

Muammer Karadaş'ın yeni çıkan *'Issızlıklar, Yalnızlıklar, Umarsızlıklar'* adlı kitabı aslında 2017 yılında tamamlanmış, ama yayın süzgecine geçtiğimiz yıl sokulmuş bir kitap olarak gözüküyor. Adından da kolayca anlayacağınız üzere, (aynı zamanda uzun ayrıntılarıyla, kapak ardından konmuş özgeçmiş de dahil bu dediğime) eksilme üzerinden şiir kuran birini beklememiz yerine, şiire fazladan eklenmiş, dolu bir dünyanın, olanca haşmeti ile gümbürtüyle gelen şiir yöntemi. Adına dikkat edin kitabın, ne çok şeyi alanına sığdırmaya çalışıyor. (Issız, Yalnız, Umarsız) olsa bu kitabın adı ne farkedirdi? Belki o zaman da biz sadece (issız ve yalnız) dese olmaz mıydı derdik. Ama M. Karadaş şiirini bilenler görecektir ki, şiirimiz, kelimelerden, anlam çoğaltmalardan kopamayan bir güzelliği yaşatıyor yüreğinde. 'Bende söz çok' diyor, 'bırakın konuşacağım, güreleceğim' diyen bir edayla coşuyor: *'Aslında kendi ömrünü yakan bir kundakçıyım'* diyor bir şiirinde. Özgeçmiş diliminde de, okumasındaki zorluklardan, askerlik günlerine, şiir yeteneğinin ilkokulda başlamasından, okulda hazırladığı tiyatro eserlerine her şeyi sıralamış. Bütün bunlar bence samimiyet ilkesidir. Bir de okuyana helalleşme edası bırakmaktadır. Okurunu kucaklamak isteyen bir şiirle beraber hep. Borcumu ödeyeceğim, boş gitmem diyen bir nida. Yaşamının bir diliminde Diyarbakır'da da olduğunu bakarak, kitabındaki 'Adnan Satıcı Anıtı' şiirindeki gürlüğü anlıyoruz.

Bir şairin *'Ben dondum oysa yeryüzü sıcak'* deyip aramızdan ayrılması, M. Karadaş'da bir vurgu yaratıyorsa, biz ona iki şekilde yavaşırız. M. Karadaş bir yürek ozanıdır. Şiirde bir yürek kaynar sürekli: fokur fokur, heyecandan, insanca bir arada olmanın hünerinden doğmuş bir şiire çalışıyordur. Her şiiri inandığımız kadar açık değilse de, genelde açık sözlü ve kalp atışlarını yanından ayırmayan birinin sesi bu. 2015 yılında yazdığı bir şiirde: *'Ben giderim ben giderim, dönmem bir daha demiştir'* Birkaç şiir parçası, bir de oğlum kalır yalnız o kalır dediye de gitmekten yana değildir çoğunca, sadece vadesini hesaplamaktadır. Yoksa bu şiirin gitmekle işi yok, *'bir zamanlar devrim filan yapacaktık, kurtaracaktık dünyayı zulümden'* diyen bir şairin ölümle işi olabilir mi? Hayatın çarpıntısıyla doğan bir şiir. *'Film mi çeviriyorduk, devrim mi yapıyorduk bilmiyorum'* diyen hayatın baharda doğan çiçek tazeliğinde anlatımı. M. Karadaş'ın hayat kadar, yorulmak nedir bilmediği hayatın kendisinden de şikayeti var. Sanki kalp zonklamasını şiire taşır gibi yazıyor: *'Kaç kez uyandım ölümünden elbette bilemezsiniz siz'* Ama ben böyle taşkın bir yüreğin, halkla bütünleşen sesin; birkaç dizesiyle bu işin bitmeyeceğine inandım:

*'Yani köprüyü geçinceye kadar bir kısa öykünün
kahramanıyız
Ne gizler aktı köprüünün altından sana kavuşuncaya kadar
Var ya Deli Dumrul benden önce davrandı, biliyorum
Oysa ben oysa ben o bilinmez suyu kirletenim'*

Berivan Kaya, 1970 Dersim doğumlu, 2012 yılından beri dergilerde yazıyor. Bir romanı, Dostoyevski'den İnci Aral'a inceleme yazıları gerçekçi edebiyat üzerine araştırmaları ve devrimci kimliğiyle tanınıyor. Onun yeni çıkan *'Işığa Çözülenler'* kitabını okuduğumda ilk aklıma gelen Nihat Behram oldu diyebilirim. Bu bir şiir benzeşmesi değil elbet. Yaşam tarzı ve bakış açısı olarak devrim inancının dışına çıkmayan, hep toplumsal gözlerle bakmanın ayrıcalığı açısından. Şiirine baktığımızda da gene aklıma toplumsal izlekleri fazla şairler Enver Gökçe, Ahmed Arif, Nâzım Hikmet yöntemleri de gelmedi değil. Gerek ses benzerliği, gerek bu saydığım ozanlardaki Anadolu'nun türkü, halk deyişleri tadındaki şiirsel anlatımları Berivan Kaya'da mevcut ve gelişmekte. *'Göğüs kafesimde çürüten bir hırılı var'* diyen şairin sesi *'bana benden yakın, benden yabancı, içimde gezinen birileri var'* diyen bir başka sesi hatırlattı. Oysa Berivan Kaya'da dikkat edilmesi gereken şey elbet bu sesin veya nağmelerin varlığı olmaktan ziyade: 've yeniden vuruluyor işte şehirler' diyen farklı gürlüğü. (sizi gidi huzur sapkınları) diye anlattığı şehir maskaralarına karşı çıkışlar sık değil şairde, ama (tutkuyu yücelten kadim esmerliğimiz) gibi hoş betimlemeler dışında (gövdemizde hiç uslanmayan bir açlık) nitelemesiyle dile getirdiği gibi (sonunda geliyorlar eylemin düzlüğüne) Berivan Kaya'nın şiiri pek dilimizde denk gelmediğimiz (bombaların uyumadığı), (ölümün kente yağmadığı), (korkma ölmem ben, niyetimiz devrim midir?) diyen bir çağrıdan ses alıyor: *'kardeşlerim ölü anılmıyor'*. (Berivan Kaya)

Tıpkı Ahmed Arif, Enver Gökçe kısa dizelerle anlatılan bir toplumsal şiir bu. Şiirsel dokudan lirizmden uzak kalmadan ateşlenen bir silah gibi kükreyen dizeler:

*'Biz artık bir şiire dönmeliyiz
biz artık ölümlerden önce
yürümlüyük
her şey gömüldüğü yerde'*

2018 de eksik kalan bir çok şey vardır. Ben araştırıp, yaklaştığım bir şiire yakın durdum. Şair nüfusu o denli çoğaldı ki, yetişmek bile olanaksız. Genç arkadaşların bu tür çalışmalarını elden bırakmaması dileklerimizle.

HAİKULAR

ZEVK

Yaşanacak ne vardı?
Tasmaşı gece
Ölümden başka.

ERKEK

Dalga başka çağırıyor
Ten yanarken
Uzak eşini.

KADIN

Işık başka kırılıyor
Boynu
Susamış pencerede.

YAZA AĞIT

Ağustos rüya –
Hasadın özgüveni
Başağı sardı.

Ayrıkotu sus!
Yelin incecik dili
Dansa başladı.

Sayfalar bitti –
Nefes nefese soldu
Japongülleri.

Kâğıt buz tuttu –
Kalem yine çizecek
Orman çileği.

UYAR'IN YAZI

Temmuz ne hafif!
Bir başağı taşıyor
İki karınca.

Hayat ne kolay!
İki çıplak memeli
Yüzüyor yolda.

Ömür ne kısa!
Bastona çarpan balık
Acıkmış oysa.

HAİKU

Ağzını açsa
Yürüdüğü yerlere
Tohumu düşer.

SONSUZ

Yaz gene gelir
“Bundan güzel bağ mı var?”
Diye gülerek.

TUZ GİBİ, II.

çünkü bağışladım kendimi
seni hayatı
ayırmadım birbirinden çocuklukla kuşluk vaktini
geceyi gözyaşından yapılmış bir yorgan sandığım beş yaşım
gözbebeğimin elinden tuttuğum, tutduğum otuz beş yaşım
borç eklemek alamadan kovulduğum altı yaşım
çocuk varıp çirak döndüğüm on altı yaşım
taş varıp yara döndüğüm on sekiz yaşım
gül varıp diken döndüğüm yirmi iki yaşım
aşk varıp yoksulluk döndüğüm yirimi dört yaşım
şiir varıp şair döndüğüm yirmi sekiz yaşım
bağışladım
çünkü kendimi
seni hayatı
yaşam sandığım geceyi, karanlığı
tekmeyi, tokadı, uyumak için yalvarmayı
baba sandığım gözyaşımı
Emine Akçay'a borçlu yaşayan hepimizi
suyun akışını kuşun uçuşunu denizin dokunuşunu
dağın haykırışını ağacın hışırdayışını sokağın uzayışını
ney'im in serzenişini meyimin ağdını
bağışladım
çünkü seni kendimi hayatı
öğütleri ve günahları ölümüne severken
ayrılıp ölümü seveceksin
ayrılıp sürüden kurdun peşine düşeceksin
ayrılıp gövdenden uzaktan kendin seyredeceksin
teknelerdeki mültecileri, canlı yayında savaşları
açlıktan ölenleri, hatta bu küçük koca dünyayı
bağışladım çünkü kendimi
seni hayatı
aldım sana geldim
nar

Adnan ALGIN

ÇOK ÂLEM

sakız çiğnerken gâvur kellesi uçurabilirsin kardeşim
bozulmaz orucun da ağzını çalkalarsan şarapla
kardeşlerim, kanaat bi' lokanta ismi
sekiz silindirli âlemin ötesi klimalarla mücehhez değil
enginar çorbasına, bonfileye ve zeytine andolsun
andolsun elmas taşlı pusulalara ki yolumu orada buldum
itinayla ve jülyen doğrandı kalbimdeki *beş şehir*
gönül gözüm önüme aksın mâverâ ünlü bi' nehir
hani nasıl diyorlar, bu cami çok ultra modern
modernite paris'e gebe zezem katılmış kokteyllerde
açıyoruz kapıyoruz viyana'nın kapısını çatapatla
kılı kırk yarıyor ihanet filikalarla filhakika
taşra bize ecnebi süzülüyor, neredesin ey oğul
tüzük a stüdyosunda mıydı, ya semâ?
kederle büyüyor kötürüm kalpler mösyö *verde*
otur kurt otur, kalbim bölük pörçük *tucholsky* dijital
emziklerle

TEN VE ŞİİR

Hüseyin ALEMDAR

Tenselliği anladığımda anladım: Varoluş geni, varlık örtüsü dokunuşlarla anlamlı ten, ten ki tenden öte şiirin kendi. Vaktiyle ve vakur defterlerimin birinde *kırmızı hiçlik* ve lâlcümle-sözkelâm metafizik dokunuş, ontolojik jest de demişim; tenisrak sustuklarım ki tenYokuşta nefes-i nefes varoluşsallık! Değil mi ki tensel varoluş ile tinsel varoluş içteki eski güneş, geceler içre saatler boyu sevişmeliyiz. Şairin kendine gizlenme içgüdüğü içteki ses ve içdefterlerdeki kan ve dirim ise; tensellikte ve uzamdaki büyüklü tanrısal sözleri bir tek şair duyar ve susar nasılsa! Nasılsa şair de bir tanrı; uyumsuz, çelişik, kendine bile yabancı; üstelik tepeden tırnağa yalnızlığa ve erotizme yazgılı. Her duygu her duyum çoğun iki kişidir ya, duyulan seslere sentaks, duyulmayanlara duyguduyum de; şiir orda: Ten ve şiir!

Şiir, sonsuzluk giysini ört üstüme, ten ve tin tadında hiç ölmeyeyim. İlk ölüm aşk, tek ü تنها ilk ölüm erotizm, anladım! Kalbim de günahlarım da kabulüm; tenin şiiri sıkışık makas ve zarif sil'âh, dilin dudağı yuttuğu! Seni, tini ve kalbini usul ses susan her şair ilkin kendini y/ara/lar, unutmama. Sahi, hem y/ara hem kırmızı hiçlik ten ve şiir! Say ki tene ve tendeki odalara saklanan tanrı/ça dünya kaçkını biri ve onu bir tek şair duyar ve hisseder. Kandaki kırmızıda değil kâğıttaki kırmızıda kal; şair de tanrı da orda; ten ve şiirde: "*Mademki şair doğdum/Şair gibi öpüşür şiir gibi ölürüm!*"*

Kork/tun mu! Korku bile tensel giysiler giyinir, kork ama korkma--

1

Adı "Yas ile Günah" da olsa kendimin de anlamadığı şiirler yazıyorum bu ara, başışla. Daima diri ve genç kalmak tek arzum: Eski ve yeni tüm biçimlerden yapılma yeni resimler çiviliyorum imgelem gönderime; *seksenbir* yas bin acı, dokuz yüz doksan dokuz sevap bin günah! Nihilizme ve erotizme rağmen iyi değilim!! Aşkın ve aczin, ceza ve cezbin, hüznün ve hazzın, zevk ve zehrin harf çivileri o kadar sivri ve şehvetli ki *kırmızı hiçlik* bütün delicileri tenimde denemek istiyorum. İyi ki bıçaklarım var da silahım yok; yoksa kırmızıAşk ve kızılkırmızı ölmek ister her şair Sergey Yesenin ve Nikola Vaptsarov gibi.

Şimdi şu an, tendeki şiir şiirdeki ten St. Petersburg'da ya da Paris'te olsam da ne dünya benim ne yatağım; değil mi ki tene ve tine nazire kalbe düşse de kâğıtta eğreti sonsuzluk isteği ve şiir. Ah, tendeki şiir, tindeki içleniş ki Pirkanis'i Hakkâri'den, Hizan'ı Bitlis'ten önce görmek gibidir; önce tene sonra ömre dokunur. Nasılsa şiir ve kırmızı hiçlik ki doğudaki batı biraz da!: "*Dil sevişirken ten tenin kekemesi!*"** Orda bile! Sahi, Pirkanis nerde, Hizan nerde, tene ve günaha sıralanma nerde!? Aşk ile erotizm ki *küçük ölüm* ve şiir tadında içte ve orda. Sahi Zülâl, orda mısın?!

Ah Hüseyin vah Hüseyinin! Şiir; sevişme nuru, ten kelâmı, anla!

2

İyi ki de doğu ve aşk cahili, batı ve erotizm dâhi'li şiire ve yazıya aitim. Ömrümün ses perdelerini sözdizimi hâline getirip yeni şiirler yapmalıyım burda, içimin doğusunda. Tanrı tayfi *yedideki sekiz* kırmızı hiçlik tümünden benim olmalı, bana kalmalı dildeki ve tendeki sonsuzluk, d/olmamışlık! İç içe geçmiş tin ve ten şiirlerinden incili uzatma dakikaları yontmalıyım kendime: İnci dakikalar, incelmış ve incinmiş dakikalar! Nasılsa aşka ve erotizme rağmen ş sesinin ermiş şair; şiir, şehvet, şefkat ve

şiddet sözcüklerindeki h/içlenmişlikte açan dar alev, mistik hafıza, sezgisel hatıra. Neyse ki çıkmazın güzelliğinde cehennemî cennet uzatma dakikalarım:

• 90+1: Şiir ki, hep o çocukkenki nem: Zaman ve ân kanasın, odalar ve kitaplar sussun, kadın ve gece utansın/içimde çok beklemiş az kalmış Paris kirpikli üç sen var Arzu, senden öte!

• 90+2: Ah! Kalbin fiyakasıdır susmak, kabul. Şu kâğıttaki seslendirme var ya, bin bir susmaya bedel. Kars ve Âni, eskideki en güzel yeniyetme yaşım/Aşk ve erotizm meğer ne küçükmüş burda, içimdeki doğuda. Değil Cemal Süreya'ya, Allah'a bile dokunsam ağlar!

• 90+3: Aşk ile ölüm ki günöte ile günberi: Zülâl gibi asi ve karamsar, Fürûğ Ferruhzad gibi nurşevîn ve narsist, Arzu gibi namahrem ve nâzenîn, Zîn kadar âsû ve günahkâr!

• 90+4: Dört parça ömrüm saniye saniye saat saat tende taş sektirmek gibi geçti; geçti işte! İlk gençliğimden son gençliğime ömrüm sevp ve günah karnavalı/kan ve k'ân mecali. Tene ve tine yazdığım haz ve duygulanımlarımın saat farkı anlatsın, ağlasın ömrümü.

• 90+5: Ah Zülâl! Her duam her bedduam tutuyor, sıra sende!

• 90+6: Kaç kuşum varsa içimde öldü/bir narbübülü ki Hizan'da bile buldu beni!

• 90+7: İşte bir kez daha öldüm yedideki sekiz efektli: "*Ölür yaşadığını herkes/geriye nem kalır / derin ürperişlerden // Ben ölürsem nem kalır/öldüklerimden!*"***

Şiir hem içgüdü hem iç gücü Arzu, pardon Zülâl! Diri ve tazelenmiş iştah. Artık hiçbir şiirim hiçbir yazım kitaba girmesin, kitaba giren her şey ölür çünkü. Senden önce öldüm, sayende!

3

Şimdi ben bu *ten ve şiir*'de, mahşerî *kırmızı hiçlik*'te kan kadar ağır ve nefes gibi hafifim; üstelik fena halde gencim yaralı ömrüme rağmen. Yeni bir dil, duyuş, sezis, söyleyiş inşa etmek, karşıtlık-denklik dengesi oluşturmak adına doğu-batı ikileminde burdayım işte. Dağ dağla, harf harfle, taş taşla, sözcük sözcükle, şiir şiirle tartılır; iyi ki de tartımlar dininde buldum tinsel ve dünyevî erotizmi. Sırf aşk ve erotizm için daha bin yıl yaşarım! İyi ki de şiir hem benim hem dinim! Kalbimi ve içimi yeni ve yediveren bir gülle denemekle meşgulüm, iyi değilim. Korkarım Ahlat'ı ve Amsterdam'ı görmeden, korkarım iyileşmeden öleceğim!

Her küçük ölüm bir kırılmaç uykusu burda. Korkarım bahar da karım da erken gelecek ve bozulacak her şey. İnsan, aşk ve ölüm aşılması gereken üç şey işte; öyleyse üç kez tekrarlıyorum: Her şiir aşılabılır, her şiir aşılabılır, her şiir aşılabılır! Hayat ise hem aşıldı hem aşındı. Ölüm beni başışla!

4

Şiir; kara ölüm ara ölüm! Kalp efektiyle bir camın kırılışımı işte burda, Tatvan'da. Şimdi ömrümü flash back yapsam, gençliğime aldanıp dağlara kaçsam yası tutulmamış yirmili yaşlarım bile başışlamaz beni. İşte orda, Yılmaz Güney anısına kefensiz gömülmek istediğim iki dağ: Hüseyindağı ve Allahü Ekber! Biri zâyî biri sahi--

Bendeniz, yani Hüseyin Alemdar: Kırmızı hiçlik ve Hüseyindağıdaki zâyî!

5

Güzel günah, güzel suç; kim bilir nasıl da fotojeniktir güzel ölmek! Canım siyah gömlek giymek mor papyon takmak istiyor, canım ütü yapmak ütülü kefenlere üfleme istiyor, canım aşkı ve şiiri hafifletici neden sayıp yeniden evlenmek istiyor.

İP

Canım tüm şiirlerini yarım bırakmış intihar şairleri gibi tıknafes ölmek istiyor. Canım Canım Kardeşim'e rağmen Tarık Akan gibi yakışıklı ölmek istiyor. Ne çok canım var sahi bu *kırmızı hiçlik*'te; canım tüm şiirlerimi, şiir romanlarımı, roman filmlerimi yirmidört kare yirmi dört saatte bitirmek istiyor. Dost düşman çatlatır gibi canım beni bile istiyor. Yeni ve yenik. Her yer her şey **k ı r ı k K ı r m ı z ı !**

Doğudan batıya, şu dağlar ve göller aşkına her bir şey sanki şiirden yapılma, imge ve sözcüklerden çıkılma. Ah ten ve tin aşkına yarattığı için sevdim Yaradan'ı, her şiire bir yaratı dediğim için de şiirler hatrına ve nazına elbette sevdim şairlerini de. Şairler ve şiirler sayesinde kışta yaz, yazda kış cenneti hâli bu dünya. Şimdi bir şair ve şiir için ağlasam ve ağlama yazın bittiği adını versem içimin kesik sinemaları gibi ağlar gençliğim: "*Her yerde yazın bittiği söylenir / çürür çiçeklere yapışan kanlar/belki uzaktan iki atlı yaklaşıyor / belki yakından iki yaprak kalkar/aşkın örtüsü derelerde yakanır!*"**** Daha dündü sanki, tıknafes gençliğime gidip Araklı yalanımda bi' güzel yıkadım ara dağlarımı yıkadığım derelerde. Önce aşka sonra ölüme söylemeliyim: Yarattığım bu dünya tensel cennet hazzı, tinsel cehennem yası; iki göğsümün arasında. Tinsel ve tinsel varoluşa rağmen yarattığım bu dünya, ah yalan bu dünya; Hüseyin yâdı barak ve bozlak aksanlı tene değil de içe oyulmuş iki dünya yalanı: İtteki yarık ten Araklı vadisi, tendeki yanık iç Antep ovası...

6

İyi ki dünyada ve doğudayım, iyi ki de değilim! Ömrümün yüz kitabından biri de *Değillemeler Kitabı*; insan da şair de *çokşimdi* çoktaki az, kalp ve küçük şeyler ancak susarak anlatılır, hele kalbinin doğusundaysan. Vefa ve vasiyet cümlesi insan da şair de "öl" ve "ol!" ünlemi; azdaki çok hem öl hem ol Hüseyinim!

Sahi, kalbimden mi söz ettim! Kalbim ki doğdum doğal *Sürçmeler Kitabı*; kalpte, gözde, dilde. Beni bul, beni sev, beni bağışla, beni vur!ma--

7

Ten ve gölge, tin ve gece: Ten her daim gençtir, gölge isterik; tin hiç yorulmaz, gece hep tetiktedir. Her şey sonsuzluk tadı *kırmızı hiçlik*'te tendeki tin, gölgeli gece; kadın ve gece ki dokunup kalmalardan mülhem ten yitimi şiir işte! Allah ve şiir iyiliği iki dağımı birden ömrüme silkele, beni bana vur Arzu, pardon Zülâl! Sana ve size rağmen kadın da gece de orda, büyülü boşlukta, dağımı dereyle yıkandığı yerde: "*Ah sevgili! Başkalarının benden istediklerini / veremiyorum bir türlü sana / Nice geceler boyu aradığım kadın / gelip kapımı çalsana!*"**** A'dan Z'ye, Z'deki çokşimdi A'daki tinsel iştah aşk dini ve erotizm mezhebi küçük-büyük ölmeler işte defterlerimde! Bu yalan dünyaya tekrar gelirim şiiri ve şerri, aşkı ve ahd'i, dini ve erotizmi, dil'i ve lâl olup susmayı sadece Allah'tan öğreneceğim! Öğrene öğrene ölmeyi herkese ben öğreteceğim.

Evet, bildiniz, Allah'a ve kadınlara rağmen iyi değilim. Korkarım h/içacı iyileşemeyeceğim de. Tabip de olsan yarımı elleme, lütfen! A'dan Z'ye, Zül'den Ahd'a düşmüş bir mecnun hem şairdir, hem nebi, hem Allah! İyi ki de şiir var: Ten ve şiir!

∞

Aşk ve erotizm! De ki küçük ölümler perde perde ten, büyük ölüm hece hece tin ve Allah; kendine ve kadınına sokul ve ağla! Dünya vakti varoluşsal hüznümüz ve en acı gerçeğimiz aşk ve ölüm; şiire rağmen. Gözde ve tende sözcük sektirenler hem cennete hem cehenneme aittir. İyi ki sonsuzluk ve tensel haz tadında gizli başyapıt dokunuşlar var ve vâveylâ; şiir

tanrı bir ip sarkıtıyor dünyaya göklerden
bir örümceğin kafasına değıyor ip
örümcek öpüp başına koyuyor ipi
ak alınına ve yemeğe başlıyor ipi
bu ipten bir ip yapıyor sonra
eğiriyor zamanla köşelerde
ağından köşeler yapıyor
köşeler köşeleniyor
örümcek ağı beş köşeli ortasında gümüş örümcek
zamanı sağlıyor kutsal bir inek
örümceğin karnı acıkıyor
bir kara sinek düşüyor ağa
kader bu örümcek yiyecek sineği
bu yazgı
örümcek örüyor ağını
tanrı seyrediyor örümceği gülüyor
örümcek şükredip sineği yiyor
sinek de yumurtalarını bırakmış bir köşeye
hayat usul usul işliyor
tanrı gülüyor
acı bir ekşime
tanrının tuzağı örümceğe sarkıttığı iptedir.
yük iptedir
ip geriliyor örümceğin çenesinde
ve dünyayı sarıyor
örümcek ağıyla
dünya çok yaşlı örümcek bilge
sinekler uçuyor larvalarını saçarak
bir kadın geliyor örümceği eline alıyor
örümcek gülüyor bu sefer
tanrı gülüyor tanrı ağlıyor
yağmur yağıyor

tanrı sonsuzdur allahın nazarında
allah büyüktür şu karşıdaki dağ kadar
dağın içinde bir bül bül öter de öter
derdi dağın eteğindeki güldür
gülün yaprağında bir karınca geziniyor
pembe yaprak kara karınca sarı güneş sarı mustafa
sarı mustafalar karınca gibi geziniyor dünyanın ortasında
dünya neresidir dünyanın ortası neresidir
ortasında dünyanın karınca oturmuş su içiyor
o dağdan akan dereciğin kenarında
dünyanın ortasında bir dere akıyor
demek ki o dere benim
o karınca benim o kıyı benim o köşe benim
ben benim.

sayesinde! Hem batıda hem doğuda, hattâ tek kişilik ölümde bile!

- *) Sergey Yesenin
- ***) Ertan Yılmaz
- ****) Murathan Mungan
- *****) Ülkü Tamer
- *****) Vitezslav Nezval

ŞİİR YAZILARI —1

Hüseyin KORKMAZ

• Şiir ve diğer sanat yüzleri yaşam aynasında kendisini görür. Yaşam aynasında şüphenin yüzü hep vardır, çünkü! Bilinmezlik ve sorgulayış o aynaya çarpan anlam ışıklarıdır. Sorgulayış ve şüphe hayatın içinde canlı organizmalardır. Yaşayacağı süre sonsuzdur!

• Hayatı çözen merak anahtarı, bize şiirin saklı olduğu mahzenlerin kapısını açar!

• Bize bahşedilmiş sanatsal özgürlüğümüzü güzel görsel çıkarımlara (resim, heykel, el sanatları vb), yazınsal kutsal metinlere (şiir, öykü, roman, biyografi, deneme vs) kısa süre de olsa hapsedebilme iradesi göstermemiz bizim bilgeliliğimizi göstermez mi, peki?

• Toplumsal törel bakışımız olayları, insanları bağımsız irdelememize engel teşkil eder mi? –irdellemelerden de şiir çıkarırız– Tanımlama ve savları bir düzenek içinde biçimlendirme görevini üstlenmiş üstün insan görgüsüne sahip “ben”; bilinçli bir biçim, içerik, anlam, biçem, toplumsal içerik, ideolojik duruşla sanat eserim olarak belleğime çağırduğım *bilge şiiri*, dünyamda misafir edebilirim. Cahit Sıtkı Tarancı'nın dediği gibi: “*Bir kere Misafire çıkmış adın; / İstesen istemesen gideceksin*” yani şiirin misafirliği de böyle bir şey olsa gerek!

• Şair, sağlam bir düşünce pratiği inşa etme hünerini, şiir denen bâtinî âlemden daha çok kazanır O halde bu haz denen karmaşayı her seferinde çözen yine şiirdir. Şiir, görünür olmayı görmek için gidilen yoldur, yâre çıkılan yolculuktur! Bilinmezlik dünyasıdır, keşfedilmemiş topraklarıyla bizi görsel ve yazınsal bir coğrafyaya ulaştırır. Orada şiir de hep yaşar. Şairin başka bir yerde yaşayıp başka bir *hayalî yerküre*'ye sahip olma hazzı, duygusu, ona eşsiz bir yaratıcı özgüveni verir. Yarın, yarın tanıya olma hâliyle şair; *hayalî yerküre*'yi yeniden, yıkıp yıkıp yeni baştan kurma işini üstlenir!

• Dil, hakikati göstermeye niyetlenirse hikmete sual edilmez tabii ki! Şiir; on kısımetle gelirse dokuzunu kaldırır atar, birini bırakabilir. O da bilgelik birikimi olur bakarsınız.

• Hikmeti söylemek, onun derinliğine bezenmek sözcük bizi duyuyorsa mümkündür. Ama bunu söylemek için biz sözcüğe yürürüz, biz yürürüzsek hiç de sözcük bize geleceğe benzemiyor; olayların, yaşadığımız çağın hır gürü öyle yön verdi ki sanata, popülerlik denen şan, şöhrete, bu gitgide toplumu çareli sanattan uzaklaştırdığını gösteriyor; bu sav artık gerçeği görecektir, dürüst bir yüreklilikle şiiri gerekliliğin üzerine çıkaracaktır; çünkü şiir, sanatın kızıdır. Şairin yâridir! Yönlendirici etkisi; şairi kendisine çeken, şairle göz göze gelen şiir, us zorunluluğundan değil, gönül birlikteliğinden dolayı onunla ömrünü tüketmeye razı olur. Şair, şiirsiz ölür bu bir gerçek!

• Şimdi ise, gereksinme çaresiz düşmüş insanı emri altına alıyor. Gerekli bir irade ve çare beyanı olan şiirle boyunduruk altına alınan insan, dilin mahkûmudur! Dil, *hayalî yerküre*'de bütün her şeyin ona hizmet edici yönüyle ve insanın bütün var olma serüveninin onunla başladığının bilincinde onu kutsamamızı istiyor. Kutsanmaya da hakkı var yani; hikmet ve hakikat, bu kaba saba ve zalim dünyada bir onda var. Mal mülk, parasal tüketici ve maddi değer ölçüsüyle başlayan insanî ilişkiler, *yozaşma kültürü* denen bir başka kültür yarattı. Bu

kendinden vazgeçişin vicdan terazisinde özgül ağırlığı da yok; her türlü hikmet elinden alınarak gürültülü bir hiçliğe dönüşen insan, var olma gerekçesini de unutmuş benziyor. Dil, mükemmele varma yolunu işaret ederken ve bizle güzel ve eşsiz yâre giderken, arkasında söz ötesi bir çılgılık bırakır. Sizin yârin kulakları da çınlasın! Ne var ki bunda, her insanın sanatı, kendisine yâridir! Yâre yâren olmak gerekir her halükârda, yine de siz bilirsiniz!

• Yaşam gibi, bu dünyada insanlığın büyük kaderi olan sanatın yerine dair, ben diyeyim şiirin özüne dair doğruları olması gerektirdiği gibi dile aktarma misyonu üstlenmiş kişilere karşı, yetkin kalem ahbablarının hoş olmayan tavırları dil şevkimizi bozmaz mı? Elbette bozar. Bilgeliliğin gerek özü, gerekse yaşamdan tanımlar gerçekleştirilmesiyle *hayalî yerküre*'de şiir denen bu büyük retorik herkeşe duyuruyor. Dalga dalga yüreğe dağılan mana; salt gönül yargıçlığına soyunuyor ve yalnızca, derinliğin sarmalında yücelebilen, kendine, şiirle bir çıkış yolu buluyor.

• Sanatın iç çekirdeğidir, şiir! Aynı zamanda bir dış tuttuğundan, kendisini bu döngüye, bahaneye yakından veya uzaktan bir taslak içinde karıştırıyor. Bir bakıyorsunuz görsel sanatların içinde şiir var; bir bakıyorsunuz, yazınsal örüntüler içine sızmış. Ama şu da bir gerçek, şiir, diğer sanat türlerinin özüne saygı duymuş, yapısını bozmamıştır. Sadece yardımcı öge olarak sanatı öteye taşımıştır. Çünkü gelecekler ötede bizi bekler. Demek ki sanatçının bu hikmet karşısında vereceği karar, yalnız kendi işi değildir; burada, sözcük duyarsa ki duyar şair, dille biçim kurarken karar verme yeteneğini de özgün bir şiir anlayışına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

• Böylesine yüksek ve özgün yaşamın kendiliğindenliğine vurgu yapmama birlikte, şiire yakışan bir tutum almam beni, güzel heyecanlarla insanlığın ve şiirin iyiliğine adanmış bir yürek, kendini yaşama açmış bir vesile kılacak! Bulduğumuz yerlerde ayrı, olmak istediğimiz başka bir soyut dünyamızda da ayrı, önyargısal ayırım büyük olunca, yaşantılabildiğimiz düşüncelerle aynı sonuçta buluşmamız benim için beklenmedik büyük bir sevinç olacak! Şiir, insanı kandırır– kandırılmaya en müsait insan olduğumuz için bu görkemli kandırılmaya karşı koyacak özgür bir serzenişi alırsam, bunu şiire mâruz kalmışlar adına bağışlatmayıp, gelenekten izler taşıyarak, bizim dilimizdeki ilkelerle savunabilirim belki de. Bilgelik sınırlar bunu daha çok, güzellik ve estetik duygusuna yabancı olanlar! Evet, şiiri yurt tutanlar yâre götüren yolun, estetik yol olduğundan, sesi kesilmez şiiri, estetik olandan almak gerektiğine inanırım. Ama bu kanıt, önce biçim-biçem ve içerik bütünlüğü sağlarken, usun sağlıksız olanın devşirilmesine dayanamaz. Kendini yönetmek için şairlik ruhu hep yol gösterici olmuştur. Belki de “*Yüreğimizin bağ bozumu sürekli olarak gerçekleştiği için şiirle, sürekli hasadı alındığı için gönlümüzün, hasta derler bize, biz şâirlere*”.*

*Ahmet İnam

Çıktı!

Arı Duru

şiir

Yeprem Türk

Kurtuluş Dergisi Yayınları, İstanbul, Haziran 2018, 56 s.

GÖZ UCUNDA ÖZNEYE HÜNER

Açmış kanatlarını yazgısıyla beyaz geceler
giyinmiş ateşten elbiselerini.

Bu bir düğün sahnesidir.
Gülü dikeninden ayırıyor, düşlerini celladına
teslim etmiş kusur delisi, çekiştirip duruyor
günah tavsiyeleriyle, yarım yamalak çılgınlıklara
yontulmuş belleğini.

Bu bir düğün sahnesidir.
Bir ayrıcalıklı kıyılar ve dalgalar görüşü,
uykusunu parçalayan bir doğal afet gibi,
bir kısır öfkeyi soyan döngüler giyotini,
o erdemli senfoninin otoritesini
uçuruma sürükleyen, o yaşlı ağır yıkımlar
ülkesi sarıp sarmalayan, afallamış yaratığa
dönüştürüyor onu, gülümseyen parçalara
ayırıyor varlığını.

Ah diyor nasıl okunacak çelişkiler yanlıgılar
katışkılar, nasıl didiklenecek tahrif edilmiş
rüzgâr ve deniz, buz hâli bir sıcaklık oyalı
yeryüzü, kuşkusunu beğenmeyecek bozguna
uğrayan, tutup haykırarak kült sayfasındaki
ağaca, yüklü bulutları kalbinde taşıyan.

Sana yeni bir isim vermeliyim.

Ah diyor ne güzeldir, hummalı yalnızlığı
dokuduğunda siyah kehribarına süslenen
gözyaşı.

Böyle mi sızlanır marifet, böyle mi ışıldar
düğümlü yorgunluklarla iç yangınına alkış
tartan, böyle mi felekten gün çalar durup
dururken bakıp dururken.
Av oyunu işte, av için sezgi av için kılıç,
aynı asa aynı çamur.

Neden fısıldayıp dürtülerini yalar ki
bu avlu kedisi, bu avlu kedisi var ya
kendini kemiren bir eylemle anlamlandırın
ve korkunç çok yüzlü bir eyleme yol açan,
ah bu zamanın kedisi değil bu kedi.

/Ey imgenin ömründen ömür çalan
“biçimlendirilmiş saflık”
hadi bu melankoliye bir kuğu bul.

ADI SONRADAN DOĞACAK

aralık ayazını neden sever bir haziran çocuğu?
meyve taşan dallarda bulamadığı neyi arar
da durur kuru çalılar arasında?
yazın çare olmadığı neyi eritir
yapraksız kışın soğuğu?

yaz eritmez, kış üsütmez bir haziran çocuğu.
saçına düşen kar şakağına sürgün verir
de çiçek bastı zanneder aynada
aralık yağmuru eteğinden kahkaha saçar
ellerini ısıtmaya yetmezken soluğu

hangi ayın hasadı olduğunu unutan bir haziran çocuğu
tevekkül yaşıyla boyundan büyük düşler sular
da doğmaya uyur dolunayda
her mevsim kadın sesli türküler sektirir
kimseciklerin hatırlamamacasına unuttuğu

b e n
b u a r a l ı k
erimeyeyeminvermişhazirançocuğu
diri diri gömüldüğüm içimden filizlenirken
umut dolu bir feryat bakışıyorum,
dudağıma şiiir yağdıran göklere doğru. ////

LEPRA

Köhne kaldırımlarda yitirilmiş cennetler
kırpiklerimde asılı duran enkazlara ait.
Üşüyorum.
Ört üstüme, güz rüzgârlarını.

Sağır edici harflerle bezenmiş mısıralar,
hoyratça gözyaşlarıma hükmeden bir acı...
Boğuluyorum.
Sapla boğazıma haykıramayışlarımı.

Titreyen parmaklar, ıslak yanaklar
ve kan lekelerini misafir eden kırık aynalar.
Susuyorum.
Boynu bükük cümlelerin.

Rüzgâra sarmaladım,
yazmaya kıyamadığım şiirleri.
Olur da
bir gün duyar mı birileri?

GÖÇ BAĞLAMINDA ADNAN ÖZER VE NİHAT ZİYALAN'IN ŞİİRLERİ

Mustafa DURSUN

Adnan Özer

1957 doğumlu şair Adnan Özer'i Everest Yayınlarından iki yıl önce çıkan *Yol Şarkıları** kitabını ölçüt alarak inceleyeceğiz. *Yol Şarkıları* bütünüyle tematik bir eser. Yolu, yolculuğu, göçü ve ayrılığı ilmek ilmek işliyor. Önce aşağıda bol bol değineceğimiz Bulgaristan göçü, ardından da Türkiye içi sürgün ile yol devam ediyor. Bu yolculuklar hoşuna gitmediği için şair acı türküler tutturuyor.

Yılların şairini, editörünü değerlendirmek de zor oluyor tabii. Adnan Özer eleştiri yazıcılığıyla dergilerde kotardığı birikimle bir şiir kitabı nasıl olmalıdır'ın cevabını veriyor.

Çoğu kitap içindeki tema bütünsüzlüğüyle bizi güç durumda bırakır. İzlek belirlemeye çalışırken ara yollardan, şair bilincin bizi bıraktığı sapaklardan fırsat bulamıyoruz. Tema bütünlüğünün olmayışı şiirde dil ve biçimde farklılıklara yol açar. Farklı biçim ve özler bir tehlikedir aslında. Adnan Özer baştan sona bir temayı yerleşik biçimlerle işliyor. Yol düz ama netameli. Bir bölümde düzyazıya yaklaşırsa da orada da şiirsel kalabiliyor.

“-(...) Herkes gibiyim ben de, herkes gibi kahverengi gözülü gibi. / İşte bu dem, burada akşama doğru akşama doğruyum ben. (...)” (*Yol Şarkıları*, S. 9)

Burada şiirin nerede doğduğunu –hayatın bir ırmak planı olması durumunda– anlıyoruz. Bana göre şiir aksiyonla geçen bir nehir planından doğuyor. Hayatın mantıksal döngüsü içinde aykırı bir durumla karşılaşan bireyin bu aykırılığa olağanüstü bir karşılığıdır şiir. İnsan kendi mecrasında akarken onu sekteye uğratan, debisini düşüren eylemlere karşı aynı sertlikte cevap verecektir. Şiir bu cevabın retorik bütünüdür. Şiir savaşın içinde zaferin narasıdır ya da yenilginin mahcubiyeti. Temadan ahengini alan Adnan Özer “herkes gibiyim” diyerek kanı eğiten hayata karşı normalleşme çabası içine girecektir. Yine aynı nedenle hayatın doğal akışına uygun olan bir akşama doğru olmayı yeğlemektedir. Tıpkı aykırılığa karşı “ben ölürsem akşamüstü ölürüm” diyen Ataal Berhamoğlu gibi. Berhamoğlu da bu ham düzenin içinde, ters vakalar üzerine bir akşamüstü ayrılığı seçiyor. Tıpkı İsmet Özel'in şaşkınlığı gibi; “Baktım akşam herkesin kabul ettiği kadar akşamdı” der gibi. İsmet Özel de bu şaşkınlığı soğuk sular dökünüp sokaklara çıkarak deneyimliyor. Ve sonuç meşru bir yanı kalmamıştır şairin. Şair tüm insanlık için ideal olanı ister. Ve bir olmaza takıldığında şiiri yol bilir. Tıpkı Ahmet Haşim'in “Akşam, yine akşam yine akşam / Göllerde bu dem bir kamış olsam!” dizeleri gibi. Şairin çabası olağanüstülüğü yumuşatma, geçişi sağlamaktır. Nafile o nedenle doğaya ya da karanlığa saklanır şiir.

Şair, dünyayı hissetmek, mekânda tutunmak için zamana sarılır. Ancak dünyası ve yeri sarsılan bir şiirin tutunacağı gün ve gece var mıdır? Bulgaristan göçü ve akabinde Türkiye içi iç göç Adnan Özer şiirinde mekânı hareketli kılar. Değil mi ki kitabın adı *Yol Şarkıları*'dır.

Adnan Özer'in *Yol Şarkıları*'nda ilerlerken normalleşme çabasını destekleyen şiirin bir başka ritim ve tema unsuru yağmurlardır, sudur. Ebetteki yolda olmak açıklığı, yurtsuzluğu vurgular ve doğa tehlikelerine açık olma sonucunu getirir. Aynı zamanda değişmeceli bir anlam olarak Özer şiirinin yaşadığı sıkıntıyı suyla duruluma arzusunu ifade olarak düşünüyoruz

yağmurları. Bu yağmurlar Balkanların göğündendir, Anadolu semalarındandır ve temizliği söyler.

Bulgar göçmeni kahraman elbette kendisine yakın insanlarla bir arada. Fakirlik, üzgünlük birden yerini şamataya bırakıyor. Ne yapım şair başa gelen çekilir. Göç ve sürgün şairin kaderidir, şarkısı yazılır yolların.

Nihat Ziyalan

Adnan Özer'in Balkanlardan göçü anlattığı şiirinin durduğu yerde Nihat Ziyalan'ın Türkiye'den göçünü işleyeceğiz. Türkiye bir seveda olmuş şairlerde, işlenir durur.

“Bu kitap hiçbir ödüle aday değildir” cümlesiyle başlayan Ziyalan aslında bir gerçeği dile getiriyor. Sonuçta memleketinden yıllarca uzakta kalmış bir şair için dizelerinin doğduğu topraklarda okunması birçok ödüle eşdeğerdir.

Nihat Ziyalan daha ilk sayfada “(...) biçildi ağaç / adımız odun oldu (...)” (*Eve Götür Beni Nehir*, s.11) diye bence zayıf bir dize bütünüyle karşımıza çıksa da iyi bir dilin ve dahası ağırlı bir ozanın dileğini anlatacaktır.

Nihat Ziyalan'nın şiir ve özne kaygısı Adnan Özer'deki gibi tekil değil. Adnan Özer sanki Cumhuriyet Dönemi'nde Han Duvarları'nda bir yaylıda acı bir türkü tutturmuş gidiyorken aksine Ziyalan her şiirde farklı bir isme atıfta/ithafta bulunarak hareketli çoğul bir öznenen bahsediyor. Bu mekânın uzak oluşu özlemin de yoğunluğu ile ilgili olmalı. Nihat Ziyalan bir gün dönmek üzere hafızasını tazeleyip duruyor, oysa Adnan Özer göç kervanını ardından kalanlarla hüznünel bakıyor.

Şiirin *Eve Götür Beni Nehir*** diye serlevhali oluşu aslında bir varoluş özlemidir. Nehrin akışı ve eve bırakılma arzusuyla şair kendini doğa kadar temiz ve taşınabilir addediyor. İçtenlikle ki bu çoğu zaman gerçek içtenliğin kaynağı olan doğa ile mümkün oluyor. Şair doğanın bu imkânını kullanarak kişileştirme sanatına başvuruyor.

Nihat Ziyalan için konuşacağım “matkap, keser, hızar, bıçkı” gibi kelimeler var. Şiirde tenasübe aykırı değil elbette. Ama şairin özel yaşamı ile alakalı olmalı diyorum.

Şairin Melbourne şiiri bana Tanzimat şairlerinin çabasını anımsattı. Şairlerin, yazarların yeni diyarlar görüp onları işlemesi sözlü gelenegimizde de var. Yalnız Ziyalan burada Adnan Özer'in Batman'ı anlatışı gibi anlatmıyor Melbourne şehri. Her ikisi de zorunlu sebeplerden dolayı göç etmiş olsalar da şehirlerin imajı ruhu da etkiliyor.

Sayfa 49'da “Okyanus bel verir gözyaşından” dizesi de ağlasam göz yaşım sel olur sözümüzü hatırlattı. Yani şair ya da çıplak haliyle insan gittiği yerlere kulağında kendi nehirlerinin şırıltısı ile gider. Adanalı bir şairin Seyhan'ı tutup okyanus' karşı ölçmesi beklenmeliydi. Zaten kendisi de “Ben Sydney'de bir Adanalı gibi yaşıyorum”*** diyerek sözümüze katkıda bulunuyor.

“yazdıklarımı gözyaşlarımla yazdım / kıyamam / damlası düşsün istemem okuyana / üstümdeki gökyüzü parçasını / pul diye yapıştırdım zarfa” (*Eve Götür Beni Nehir*, s. 78)

*Adnan Özer, *Yol Şarkıları*, Everest Yayınları, İstanbul, 2016

** Nihat Ziyalan, *Eve Götür Beni Nehir*, Ve Yayınevi, İstanbul, 2018

***https://www.sabah.com.tr/yazarlar/tamer/2009/04/06/avustralaya_da_bir_adanalı

Ersan ERÇELİK

YIRTIK ATLAS

Seninki havalanan bir kuşun güzelliği
bir okyanusla kucaklaşmak her dalgada
kucak dolusu mavi, gökyüzünden atlas
kalbimi kuşatan şiirle başlasam da hayata
anı üstüne anı, tarih üstüne tarih
sinemde her nefeste büyüyen yaşamak
özlemek kadar büyük bir ürperti.

Kırmızı bir gelincik gibi kızarıyor ufuk çizgisi
hiç bırakmıyor yakamı asmalar
dudaklarının buğusunu dudaklarımla silsem
gün ağaracak ama sürüp gidecek bu şarap
bana bir şiir çıkaracaksın kendimden.

Her şair kendine bir yanıtıdır yalnızlıkta
toprak kadının teniyse, hasadıdır aşk
aramızda göçmen kuşların baş döndüren sorusu
terk edilen şehir, ıssızlaşan aynalar
bu dilsiz kalabalıkta bir başına insan
yaşanan ne varsa tutkuyla tutuştursun teni
sen soyundukça dinsin kuşların uçuşuna karşılan hüzün.

Seninki havalanan bir kuşun güzelliği
özgürlüğü ne zaman kanatlarımızda duysak.

Mvstafa Berkay IŞIK

PETROGLİFLER

kırkayak iğnelemelerle, sarmaşıklanarak bir kalbi
avcunda dışa kıvranan,
kum tadı gibi kamaştırıyor uyarıcı otların tüylerini
dudak çeperlerimde

kendini üretiyor, tekrarlarla ve benzeşmelerle
bir ot sapına uzun ve usaresinin tanıdık olmayan acısıyla
oturarak
anıların bulanık ve sallanageldiği, yangın kokusu,
petroglifler halinde işlenmiş kurumla nevresimlere işli,
yaprakların tersine nefes alışverişi saksıları sekerek
her nefes alışımı ölüme yaklaştırdığı
gece fisiltısı,

ağızda iğde tadıyla dağılan güveleriyle
uçuşan safiyane ve titiz
tekil nesnelere, tiril tiril bir ürküyü tirmandırması
gözbebeklerini ve duyu organlarını ansızın besleyen

ruhların perdelerde görünmesi, titreyip esriyen
nefretini kusmaya hazır duvarlarda, gebeliği rutubetin.
ağız birliği etmişçesine ihanetin tekerrürü
bozuk bir saatin illa doğru gösterdiği bir ifadede olsun
sözün suyu, sıkılan çamaşırdan
daha hızlı geri dönüşü ama buruk,
yaşlılıkla buruş buruş ilk haline

Aydanur SARAÇ

SESLENİŞ

işte böyle kalıyorum içi dağılmış evler gibi
yıkık duvarları onarma telaşındayım
köstekli bir saate günü sığdırma, dışarıyı nasıl?

bir gün öğrenirim boşluğu anlamayı
konuşmak çözmüyor basit soruyu bile
sussaydım belki

duyuyor musun tanım
az kullanılmış bir ismi taşıyorum
unutulmuş bir dudağı, kalbi
ellerim hatırlamıyor ne zaman düştüğünü iki yana
bir gezginin ayakları gibi yorgun tozluyum, çok anılı, çok
eski

şarabı çalınan göğü biliyorum artık, dışarıyı
gürleyip patikalardan geçen dili, gecenin kafesli bir aklı
olduğunu

beni sevmen gerekmez mi, beni bağışlaman otlara

Erkan KARA

İKİ ŞİİR

DAĞLARINI KAYBEDEN KADINLARA

evlerini
dağların eteklerine
kuran kadınlar

bilmezler
arkalarında bir dağ
ile yaşadıklarını

çünkü aşk
bir dağı bilmemekmiş
onu kaybetmeden.

BUĞU

ne güzel
bulurduk eskiden

“seni seviyorum”
yazacak
buğulu camları

artık zaman
ansızın iklimi
buğu tutmuyor

çabuk kırdığından mı
canları.

KARANLIKLARDA BİR GÜL

Gece üzerine bir aşk denemesi

Deniz DENGİZ - Demet HAKSEVER

*"Karanlıkta su sesi
insanın içindeki ölüm mayasının dilini konuşur."
Ahmet Hamdi Tanpınar*

Gece, her şeyi içinde gizleyen, Tanrı'nın elleriyle oyduğu geniş bir mağara, gündüzün çeşnilerinden mahrum yoksul bir çocuk gibi.

Ağaçlar siyah, çiçekler siyah, insanlar siyah. Bütün renkler siyahın öz evladı.

Gece, kusurları örtse de bütün kusurlar günün bu diliminde su yüzüne çıkar. Gün ışığı, varlıklara yüklediği anlamları sergiler. Karanlıkta her şeyi insan anlamlandırır.

*Bütün kapılar kapandı, dışarıdayım / Birden karşıma
çıkmanın korkuyorum / Uykusuzum fena halde, sokaktayım /
Karanlık bastırды mı bozuluyorum / Fena bir yerimden
koptuğum doğru / Kendimden çok fazla yaşamaktayım / Nereye
bağlanacak bu işin sonu / Aslında ben kimim meraklıyım /
Bütün kapılar kapandı, sokaktayım... (Gecenin Kapıları, Attıla
İlhan)*

.....Tanrı'nın elleriyle kazılmış,
gündüzü içine gömen bir mezardır gece. Uykuya ölümün
izdüşümü...

Karanlık, emzirir bütün incelikleri. Toprağın ninnisiyle ağaçlar uyur, suyun türküsüyle toprak uyanır. Göğün karasında ölçüsü şaşmayan bir mizan gizlidir. Bir kefesinde cennet öbür kefesinde cehennem vardır. Cehennem Tanrı'nın asi çocuğu, cennet uysal... ///-Geceyi düşleriz gündüzken, / Geceyken de gündüzü, / Yitirebileceklerimiz yitiktir / Onlardan uzaktayken ama / Özleriz, döneriz yeniden /Yitirmeden / Yitirebileceklerimizi / Yitiremediklerimize. / Yitirebiliriz, deriz; / Ama yalnızca bir fiil çekimi bu / Tutsaklıklara bağlamışız özgürlüğümüzü. / Gündüz yarasalarınız biz. (Gündüz Yarasaları, Oruç Aruoba)

Çetin bir mahkeme başlar yastığa konan başın içinde. Hâkim insanın kendisidir sanık kendisi. Pişmanlığın cüssesi kalbi örter. Bu eza suçları eritir içinde. Vicdan azabı en çok geceleri köpürür. Bütün günahlar tartılır. Kuşlar gece susar.

Acılar hatırlanır, anılar hatırlanır, yaralar kendini yeniler. Sonra ya cennetin türküsü okunur ya cehennemin ağıdı yakılır. Nice his köhne çarmlara gerilir.

Gece, sırrını keşfedenler için dünyadaki mahşerdir.

*Aydınlığı kat gecemize / Misafir olanlardan başka; Kuru
tahta üstünde bizimle / Paylaşanlar günlerimizi / Ve benim
gözlerimle bakanlar güneşe /Ancak tanır bizi / Mor çemberlerin
uçtuğu akşam sularından! / Akşamın tek bir ağaç gibi / Dal
budak saldığı sular / Çocukluk rüyalarının bahçesi! (Zaman
Kırıntıları, Ahmet Hamdi Tanpınar)*

Bir avuç karanlıkla ellerini yıkayıp huzursuzluğu bestelemek yiğitçe bir arzu... Bestelerin tınısı, karanlıkta gizlenmiş hüznünle kıvraklaşır.

Gece, öksüzlere öğüt veren bir annedir. Çeşmelerden gürül gürül yalnızlık akar. Karanlığın her zerresi buram buram yalnızlık kokar. Suyun rengi gibi belirsizdir yazgılar.

Ömür deli bir nehir gibi akar. Suyun sesi geceyi büyüler. İçimizdeki "ölüm mayası" kâh kurur kâh yumuşar. Yaşamın arkasındaki zamansızlık gözlerimizde buğulanır. Sûretler aynalarda tek renge bürünür. İyiler ve kötüler gecenin sancağı altında eşitlenir. "Bir gül (...) karanlıkta kendini sukûta sunar bir mercan kadeh gibi. "Gül, gece bülbülün yolunu gözler. Âşıklar en çok karanlıkken âh çeker.

Gece cevabı yitik bir bilmecedir. Kербela deyince bütün sular çöllere yürür. Ağızlara suyun merhameti düşse de bu çağda Yezid'in elleri ve dili başkalarındadır. Yaşam kavgalarının dili susuzluktan kurumuştur.

Gözlerin sürgüleri çekilince bütün renkler kararır, gözlerde mayalanmış rüyalar gözün yüzüne çıkar. En samimi dualar gece edilir. Yaradan, en çok gece kucaklar yarattıklarını. Avare akan sular başka sulara karışır, bütün kirliler suyla paklanır.

Suyun sesi gecenin sessizliğini kemirerek büyür, büyür. Su, varlığın dört maddesinden en berrak olanıdır. Toprağın kucasına konulmadan evvel insan suyla yıkanır. Su ve gece en eski dostlardır. Ateş ve su en eski düşman. Ateş ve gece en eski dost.

İbrahim'i yakan ateş mucizeyi ve inancı yakamaz. Gece, büyük mucizelere gebedir. Yitirilmişler ve unutulmuşlar bu vakitte anımsanır. Ölenle bu vakitte ölünür, dirilenler bu vakitte görünür. Rüyalar kâbuslarla yarışır, yıldızlar karanlıkla, acı ümitle.

*Geyikli gecenin arkası ağaç / Ayağının suya değdiği yerde
bir gökyüzü / Çatal boynuzlarında soğuk ay ışığı / İster istemez
aşkları hatırlatır / Eskiden güzel kadınlar ve aşklar olmuş /
Şimdi de var biliyorum / Bir seviniyorum düşündükçe bilerseniz /
Dağlarda geyikli gecelerin en güzeli... / Hiçbir şey umurunda
değil diyorum / Aşkdan ve umuttan başka /Bir anda üç kadeh ve
üç yeni şarkı / Belleğimde tüylü tüylü geyikli gece duruyor.
(Geyikli Gece, Turgut Uyar)*

Kalem en çok gece konuşur veya dilsizleşir. Kırçıl saçlar gece gençleşse de insan en çok gece yaşlanır. Su başkaldırır sessizliğe. Bazen huzur gibi bazen hüznün gibi akar.

Gözler en çok gece çeşme olur. Mazlumlar gece daha çok ağlar."Ölmek başkadır, ölüme geçmek başka." Gündüz ölümü düşünmek başkadır, gece başka. Suyun ölümü besteleyen musikisi karanlığı besler. İçimizdeki kabristanın kapıları açılır, içine dostlar gömülür.

*ikimizdik, sen ve ben, bir çiçekle / onun tomurcuğu arasında
bir yerde; / öylece durur muyduk, ikimiz gibi? / dâima birlikte
olurduk hüznülerde... / anımsar mısın, yaz günü, bir bahçeyle /
gizledikti kendimizi birbirimizden; / sen ve bahçe, ben ve bahçe,
sen ve ben: / akşamlar derlerdik her ikimizden... / üşürüz, çünkü
uzağız şimdi o yazdan; / ey, birazdan bir yazdan geçer olan, ey!
/ kimbilir ne anlama geliyor artık, / şu eskiden "hüzün"
dediğimiz şey? (Akşam ve Sen ve ben, Hilmi Yavuz)*

"Ölmeden önce ölüm" denen ölümün vakti gecedir. İnsan en çok gece özler ve bekler ölümü. Sevinçler mesafelerde boğulur. Oruçlu ağzın hasreti gibi gece suya hasrettir. Doğada her şeyin sesi kesilince yalnızca karadan korkmayan suyun sesi duyulur. En büyük kıyametler gece kopar içimizde. Gece ölümdür, gündüz diriliş. Denizler gece tutuşur. İnsanın kalbinde çığlıklar burkulur.

*"Karanlıkta su sesi insanın içindeki ölüm mayasının dilini
konuşur."*

TARAK

emine:

tahinli çörek yaptım sana
bolca susam serdim;
seversin
gel otur şöyle sekiye
birkaç odun atıveririm
sobaya
ısıtır etimiz kemiğimize
çay koyarım
tavşan kanı
tez kırılır soğuk teninde

hüseyin:

kara duru kar var
kalkmaz tenimde
durur
buz tutar
bastığım eşik
dayandığım duvar
tırmandıkça yokuşunu Kıranköy'ün
içimden toprağa
bir çocuk kayar

emine:

duyuyor musun eriyen kar sesini?
yürüyor su gibi
her bir sokağımı
taşlığını
Bağlar'ın
lapa lapa yağın kar
bulutun güneşe
küşmesi
ansızın

hüseyin:

senin için uzattım
kır saçlarımı,
bak:
ucu ipek
boyu altın
ne zaman dilersen
vur tarağımı
tara
doya doya
saçlarımı tarar gibi
Neslihan'ın

EY HAYAT

kopamıyorum çocukluğumdan
bedenime inat
korkuyorum yaşamaktan
çocukluğuma tezat

RÜYAYA ÖNSÖZ

Oğlumun rüyasında
bir nefes keleşi gökyüzü
yürüyor gülümseyişi manaların.
iki nokta üst üste: yağmur

sevmek bir patlayıştır içimize
gürültüsünden nabzı sayılmaz
gecikmiş zamanların.
virgül, peşpeşe yüzler!

kuyudan çıkan sözcükleri
dudağının suyuyla alevlendiren tin
sıçrayan kalbe dönüşünce
he-ce-le-nen alfabe

kızımın rüyasında
bir zümrüt fidanı gecenin göğsü
ay yere inecek birazdan
biz aya bineceğiz pembecik
ünlem! renk renk içinde dünya!

söylediği ne ise belirsiz çiçek
hayat diyor göge yüzünü göstererek
ansızın kaçır gibi erken yazdan
usulca tutar gibi denizin ellerini
soru işareti ? her mevsim eksik rüya!

hani kuşlar gelir ya uzak şiirlerden
uçsuz öykülerden sürüklenir ya kanatları
bir rüyayı son sürat geçer ya zaman
biliyorum zamanı kaydeder birileri
iyi huylu babalar çocuk rüyalarında
göğü öpen birer salıncaktır!

sizi seviyorum, nokta.

**YEMİN ETTİRME ŞİMDİ
NE DİYORSAK O**

Biz şekle şemal veririz şimal veririz güneyden esen yele
Yol keseriz amma dal kesmeyiz hal kesmeyiz
Keseriz kendi kolumuzu yolumuzu tek kolla da buluruz
Yemin ettirme şimdi buluruz dediysem buluruz o kadar

Tozundayız ayağın ucundayız dilin ve kirliliğin değil ellerimiz
Buz keseriz tuz keseriz kesmeyiz hız ömrümüzün yolundan
Yolundan gideriz ulu çınarların gölgesinden yaprağından

Oturup ağlasak şimdi bir güzel bir güzel ağlasak oturup
Kimin hatırı kalır kimin hatırı kalmaz
Kime yaslanır şol ömrümüz bizim?

Denizli, 10 Ocak 2019

Aytekın KARAÇOBAN

1000+1 SORU

243.

Belleğimizin humusunda ilerleyen
ayrık otlarını bir bir yolmak mı,

söz almak sırası kendini dayatmış gibi
içinde bir ürpertiyle
kâğıt büyüklüğünde bir sahneye çıkmak mı,

bir sevinci paylaşır gibi
azıcık ışık görünce karanlığımızda
yakamozlar çıkarmak mı,

bütün ışıkları yakarak
bütün kapıları açarak
sözün evinden korkuyu kovmak mı

yazmak?

244.

Son su damlası buharlaştığında
kimbilir kulağına ne fısıldar da
kızıla boyar Tuz Gölü'nün yüzünü
açgözlü tuzuyla yaşamayı öğrenen yosun?
Hangi tutkuyladır akrabalığı

Turgut TAN

OTUZLAR

Çocukluklardaydık çıkmaz sokak aralarında:

Gençlikler Aksaray caddelerinde,
Yirmiler, yirmibeşler
Beyoğlu İstiklâl caddesinde,
Eller pantolon ceplerinde,
Paltonun yakaları kalkık
Aşkları bildik zamanlar

Akşamlar,
Arkadaşlıkların paylaşıldığı
Şey masalarında
Acılar hep oldu hayatımızda ,

Belleğimde olan gülüşünü düşünüp
O hızla soluğu aldım
Evinizin sokağına bakan
Yenikapı'da
Hüseyin abinin şaraphanesinde

Yalnızlığım sizensiz benim anladım

Nihat ATEŞ

EVCİL

Bırakıp beni gidişini hatırlamıyorum

Uzak uzak uzak bu dağ yamacına kadar susmanı
Yıldızların uğultusunu
Öğrenememiştım daha

Ormanın arzusundan kendine kıyan bulutların
Kirlı bir derenin içinde yüzen kuşların
Gökyüzünü unuttuğunu bilmiyordum

Şubat günlerinden kopup gelen çığın canımı bağışlamasını
Titreye titreye sığındığım ve durmadan seni anlattığım
mağaranın
Yalnızlığımı alışını yaşamamıştım

“Umut etmek için unutmak gerek” dedi göl
Umudum yok ne güzel
“Hatırlarsan gelmez” diye ekledi yaşlı çınar

Kalbim kalbim kalbim senin evcil hayvanım
Gitme

M. Utku YEŞİLÖZ

OKYANUS'UN DİŞLERİ

Kayaların altına yerleşen şiddeti konuşulur
bir baskınla mavi
bir baskınla ve denizin en içi.

Şimdi yine oradaydı
senin gözlerin gemilerin bebek yüzüne açılan yelkenleri
dişleri yeni patlar kayalara çarptıkça
dümeni kırılmış ama umutlu gemi
yarın için.

Suda emeklersin
daha öğrenmedin yürümeyi
yabancı sayılır sana yükselen dalgalar
bilmediğin yerleri keşfetmeye çevrilir ellerin
her gün bıkmadan
gündüz açlığı bilmez, gece uyku nedir
pusulanın kuzeyine düşer saçların havalandı mı rüzgârda
yirmi dört saatin kaçta kaç senin?

Yetişmeye kalacak sayılı günlere de
belki ben de görürüm seni kıyıda
gerisinde kalarak elma ağacının
saniyelerin saniyeleri tutmaz
olur da sesin önce gelir
birer birer azaltılmış iyiliklerde çoğu acıdır
çok geçmeden hatırlamaya başladıklarımın
sen geldiğinde
ne var ki onlar orada kalır.

EY HALLAC

Temiz yüzlü gecelerin nuru
Göklerden aşağı silkelendi
Oysa acın bin delikli kelime
Hangisinden girildi nereye gidildi

Ağzın kelimeler ayakkabısı
Giyildi yüzünde terk edildi
Mânan cennete doğru
Baş aşağı itildi

Aşkının sırtında çok sopa kırıldı

Ümit ÖZKAN

SANA VE BANA

I- SON NEFES

onun sen olduğunu biliyordum
gün doğarken ve
batarken martıların arasında
senin o olduğunu
sonra birden olduğunu da
gözlerine düşüğümü
yüreğimi yaraladığımı
elindeki kitapla
içimdeki boşluğu senin açtığımı

demetçeledim dudaklarımı okurken
kondurmak için beklenen öpücüğü
martıların annesinin omzuna
son nefesti
biliyordum

biliyordum
sormadan ölmek için
yeteceğini bana

beden denilen
bu zindanda

II- AŞK OLSUN

zeytin gözleri vardı
hurma bir burnu
dilinin sahili yoktu
dudaklarından dökülürdü
avuca sığmayan yüreği
tanrı'yla paylaşaydık orayı

bulmak için aramadım
aradığım için bulmadım
kendi gelmedi
ben de gitmedim

işte kader dedikleri
bir kitapta yazılardan
başka nedir ki

MEK/MAK'LI DÜŞÜNCELER

Beklemek
uzun süre beklemek
Katlanmak
uzun süre katlanmak
zalime, haine, umut tüketene
Katlanmak ve de savaşmak
Bir ilk çağ barbarı gibi savaşmak
ve
Bir yeni çağ aydını gibi düşünmek.

Düşünmek... Düşünmek...
Sokrates'i, aklı, baldıranı
Düşünmek...
Onu ölüme götüren üç şarlatanı
Karanlığın aydınlığı nasıl yuttuğunu
Aydınlığın toplumda ne büyük suç olduğunu
düşünmek.

Anytos, Meletus, Lycon'ların
Asırlardır bitmeyen egemenliklerini
Sadece fazla kelleden gelen güçlerini
düşünmek.
Düşünmek, katlanmak ve de savaşmak
Bir ilk çağ barbarı gibi savaşmak
ve
Bir yeni çağ aydını gibi düşünmek.

Sonra öğrenmek
Bütün hayatı nokta nokta öğrenmek
Tek bir noktasını bile atlamadan
Hüzne, kedere, acıya kapılmadan
Süse, gösterişe, şatafata aldanmadan
Neşeye, sevince, mutluluğa tapmadan
Ve tek bir an bile yorulmadan
Direnerek, direterek, umutla öğrenmek.

Ve sonra işlemek
Koca bir tabloya resimleri,
Boş bir nota kâğıdına sesleri,
Ve beyaz bir sayfaya kelimeleri
işlemek.

İşlemek ve böylece aktarmak
Bütün bir insanlık birikimine değer katmak
Zamandan ve mekândan bağımsız
Nice insanlara ulaşmak
Nice kalplere dokunmak...

Ve nihayet anlamak
Anlamak ki
Kuşlar boşuna uçmuyor gökyüzünde
Hayatın kısalığı bir anlam ifade etmiyor değil.
Güneşin doğudan doğup, batıdan batması
Işıl ışıl yıldızların gökten bize bakması
Bir tesadüfe benziyor gibi değil.
Hayatın kısalığında ve uzunluğunda
Zamanın durdurulamaz akışında
Kendime yalnızlı bir köşe seçiyorum
Bu yaptığım boş bir eylem değil.

Hüseyin Serhat ARIKAN

SESE ÖVGÜ

Andrew Latimer için...

Bir kaktüs çiçeği olarak sen
Serabın şarkısını söylüyorsun
Her yerde olan çölün içinden

Bir martı takılıyor gözüne
Kalbin bir deniz çalmış ölümünden
Gitarın var düşün elinde

Kaç duvarı yıkarak geldin
Silinmez artık bu kıyıda
Akşamın yüzü olan sesin

Ayrılığa bir yurt var her soloda
Soru soran sözcüklerden
Söyle kaçı kaldı dünyada

Her aşk yeni suyun ruhunda

Yiğit Kerim ARSLAN

ZİYA SELÇUK'A YANITI BİLİNEN SORULAR

zarflar yok! aşk uyuşturuldu: bu çağa denk geldim
insan: biraz üniversite sınavı hırsı, biraz da bürokrasi
hepimiz birer plaza dük'ü, ismini telaffuz edemediğim
o kahveler hepimizin hobisi. Peki hocam
-mevkileriniz sizde kalabilir! ama oturmadı üzerinize
bunu belirtmeliyim girdiğim sınavlarda, üç artı bir
koşuşlarda

nasıl uyum sağlayacağız hocam? tuvalete gidebilir miyim
bebeği düşünüyor çağımızın! -İnstagram'a gir
uyan-işe git-işten gel-uyu'larla mı değiştirdik
bağrımızdaki o ömer öfkesini? (ki bu çok bahsedilen bir
şeydi)

ve hocam ben, burada bir geçiş dönemi şairi olmayarak
size yanıtı bilinen sorular sormak istiyorum aslında
her cuma törenlerde kurtardığımız vatan
sabah uykulu okunan istiklal marşları hakkında
milli eğitim biyoloji'den kaldı, notunu verseniz diyorum

Gökhan ARSLAN

SON COĞRAFYA

sürgün bir nehir olsam gövdende, bırakır mısın
akmam için? sırtını boydan boya dolaşan bir
menderes, memelerinden karnına dökülen şelale.
nasıl arıyorum bir bilsen, denize kavuşacağım
yeri. bacaklarının deltasında biriktiriyorum
peşimden sürüklediğim kumulları.

bak, bunlar çakıllar, sessizlikte birbirine çarpıp
duruyor. bunlar da yosunlar, parmaklarımı dünyaya
bağlayan. uğradığım her oyukta, sonsuz bir mağara
oluyor evren. çatlayan kayalardan anlıyorum
dünyanın yaşını.

bacağı kırık bir denizati var kalbinde. dirseğinin
içinde yılanbalıkları. bilmem kaç rakımlı bir
yükseltide bekliyorum düşmek için. düşmek ve
boğulmak terinde. kaktüsler çiçeğe dururken
çukurlarının siyahında.

sürgündeki nehirim. bozkırı da gördüm, uçurumu
da. tozlu kasabaların yalnızlığından geldim sana.
üzerime düştü söğütlerin gölgesi ve kırılğan
dağlar. altından geçtim ağızını gökyüzüne açmış
ağaçların. çağlayan oldum omzunun yuvarlağında.

ya çoğalt beni sularınla ya da kurut gövdenin atlasında.

Ahmet AKARSU

KESTANE AĞAÇLARININ SESSİZLİĞİ

Kestane ağaçlarının sessizliği
neyi ifade ediyorsa
insan o olmalı...

yokluğun düşüncesi bir iğne
ipliği varlığımız... kendimize batırdığımız, ipleriyle...

uykunun bıraktığı ağrıdan yontulmuş
içteki sızılar... ey gökler, söyleyin, bunu kim anlar?

insanlar... ellerinde yorgunluklarıyla
geçiyorlar... artlarında boşluklar
mızrakımsı tadlar bırakıp gidiyorlar...

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 50 TL.
Prodüksiyon	: İhsan Üren, Zühtü Engüdar - Ersin Erdem, Zihni Engüdar ,Yalçın Oğuz.	Posta Çeki ya da Banka hesabı:	Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Halim Çiftçi (Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet. Sok. Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5- MUDANYA)	Yazıcı, çıkışı	: Selman Kırtasiye, Kâzım Baykal Cad. No: 14, 16040 Osmangazi - BURSA
Yazışma ve posta kargo adresi	: PK 68 16361 Ulucami - BURSA		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 - 7685		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.